

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Rodinné Věci a Dědictví](#) > [Rozvod A rozluka](#) > Scotland

Rozvod a rozluka

Skotsko

Obsah zajišťuje

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Ve Skotsku musí o rozvodu manželství rozhodnout soud. Soud může rozvod povolit pouze v případě, je-li zjištěno, že:

- došlo k nezvratnému rozpadu manželství, nebo
- po dni uzavření manželství bylo kterékoli ze stran vydáno předběžné osvědčení o uznání pohlaví (*gender recognition certificate*) podle zákona o uznání pohlaví z roku 2004 (*Gender Recognition Act 2004*).

Nezvratný rozpad manželství lze prokázat jedním ze čtyř způsobů uvedených v bodě 2.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Viz odpověď na otázku č. 1. Nezvratný rozpad manželství lze prokázat těmito způsoby:

- nevěra odpůrce
- nerozumné chování odpůrce
- strany žily odděleně po dobu jednoho roku, pokud druhý z manželů s rozvodem souhlasí
- strany žily odděleně po dobu dvou let.

V určitých případech spadajících do dvou posledně uvedených kategorií lze použít zjednodušené řízení.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Právní řád neobsahuje zvláštní ustanovení upravující osobní vztahy mezi bývalými manželi. Co se týká příjmení, každý z manželů si může po uzavření manželství ponechat své příjmení. Obdobně si mohou manželé po rozvodu ponechat příjmení druhého z manželů.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozdělení společného jmění manželů po rozvodu upravuje (skotský) zákon o rodinném právu z roku 1985 (*Family Law (Scotland) Act 1985*). Společným jměním manželů se obvykle rozumí veškerý majetek získaný manželi v průběhu manželství a rovněž majetek pořízený jako domov manželů – nebo jako jeho zařízení – před uzavřením manželství. Společné jmění manželů nezahrnuje jiný majetek získaný před uzavřením manželství, majetek získaný jedním z manželů poté, co manželé přestali žít ve společné domácnosti, ani majetek darovaný třetí osobou nebo zděděný po třetí osobě v průběhu manželství.

Kterýkoli z manželů může soud požádat o vydání příkazu podle zákona z roku 1985. Soud může vydat příkaz k výplatě jednorázové částky, převodu majetku, placení pravidelných příspěvků, příkazy týkající se důchodu a náhrady důchodu a jiné související příkazy.

Při vydávání příkazu se soud musí řídit těmito zásadami:

- Čistou hodnotu společného jmění manželů je třeba rozdělit spravedlivě.
- Soud zohlední ekonomický prospěch, který kterákoli ze stran získala z příspěvků druhé strany, a ekonomickou ztrátu, kterou kterákoli ze stran utrpěla v zájmu druhé strany nebo v zájmu rodiny. Příspěvky mohou být i nefinanční povahy a zahrnovat zejména péči o domácnost nebo rodinu, jakož i finanční příspěvky.
- Ekonomická zátěž spojená s péčí o dítě manželů mladší 16 let by měla být mezi obě strany rozdělena rovným dílem.
- Straně, která je finančně významně závislá na druhém z manželů, by mělo být poskytnuto finanční zajištění, jež jí umožní přizpůsobit se ztrátě podpory, kterou pobírala v manželství. Toto finanční zajištění může být poskytováno po dobu tří let.
- Je-li pravděpodobné, že jeden z manželů utrpí v důsledku rozvodu závažnou finanční újmu, mělo by mu být po rozumnou dobu poskytováno přiměřené zajištění, aby tato újma nevznikla.

3.3 nezletilé děti manželů

Jak je uvedeno v odpovědi na otázku č. 3.2, ekonomická zátěž spojená s péčí o dítě manželů by měla být rozdělena rovným dílem. Viz rovněž [informační list EJS pro Skotsko týkající se rodičovské zodpovědnosti](#).

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Viz [informační list EJS pro Skotsko týkající se vyživovací povinnosti](#).

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Ve Skotsku může soud vydat rozhodnutí o rozluce podle (skotského) zákona o rozvodu manželství z roku 1976 (*Divorce (Scotland) Act 1976*). To se nazývá soudní rozlukou. Rozluka je vhodná pro manžele, kteří s rozvodem nesouhlasí, hodlají však žít odděleně. Dotčené osoby zůstávají nadále manželi a mají vůči sobě vyživovací povinnost – to znamená, že se musí navzájem finančně podporovat jako jakýkoli jiní manželé.

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Podmínky soudní rozluky jsou stejné jako podmínky rozvodu. Viz odpověď na otázku č. 1.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Viz odpověď na otázku č. 4. Připomíná se, že soudní rozluka nebrání kterémukoli z odděleně žijících manželů podat návrh na rozvod.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Ačkoli se ve Skotsku nepoužívá právní pojem „prohlášení manželství za neplatné“, může kterákoli dotčená osoba v případě, je-li její manželství ve Skotsku absolutně neplatné, podat soudu návrh na prohlášení manželství za neplatné. Prohlášení manželství za neplatné znamená, že se má za to, že pro většinu účelů manželství neexistovalo. Manželství je ve Skotsku absolutně neplatné, pokud:

- kterákoli ze stran byla v době uzavření manželství mladší 16 let;
- strany jsou příliš blízkými příbuznými – zakázané stupně příbuzenství jsou uvedeny v příloze č. 1 (skotského) zákona o manželství z roku 1977 (*Marriage (Scotland) Act 1977*);
- přinejmenším jedna ze stran již žila v manželství;
- přinejmenším jedna ze stran nemohla vyjádřit souhlas s uzavřením manželství;
- strana, která mohla vyjádřit souhlas s uzavřením manželství, tak učinila pouze z donucení nebo omylem.

Relativně neplatným manželstvím se rozumí manželství, které existuje, dokud jeden z manželů nepožádá o jeho prohlášení za neplatné. Jediným důvodem pro relativní neplatnost manželství je skutečnost, že jeden z manželů byl v době uzavření manželství nevyléčitelně impotentní.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Kterákoli dotčená osoba může soudu podat návrh na prohlášení absolutně neplatného manželství za neplatné a kterýkoli z manželů může soudu podat návrh na prohlášení relativně neplatného manželství za neplatné. Pokud jde o více informací o absolutně a relativně neplatném manželství, viz bod 7.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Na absolutně neplatné manželství se pohlíží tak, jako by nikdy neexistovalo, není proto třeba žádat o jeho prohlášení za neplatné. Prohlásí-li soud manželství za neplatné, může rozhodnout rovněž o finančním zaopatření mezi stranami neplatného manželství. S relativně neplatným manželstvím se rovněž nakládá tak, jako by nikdy neexistovalo, pokud je soud prohlásí za neplatné.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

[Relationships Scotland](#), dobrovolnická organizace podporovaná z finančních prostředků skotské vlády, poskytuje prostřednictvím sítě místních služeb rodinnou mediaci manželským párům, které se rozhodly rozvést nebo podat návrh na rozluky. Mediace je dobrovolný proces, který může dotčeným párům pomoci dosáhnout dohodnutých řešení praktických problémů. Manželským párům nebo jednotlivcům, kteří mají potíže ve vztazích, je dostupné i poradenství v oblasti mezilidských vztahů. Poskytování odpovídajícího poradenství a podpory může rodinám pomoci vyhnout se žalobám vedoucím k soudním sporům.

Rodinnou mediaci nabízejí rovněž akreditovaní právníci poskytující komplexní služby v oblasti mediace ([Comprehensive Accredited Lawyer Mediators](#)).

K dalším alternativám patří právo spolupráce (*collaborative law*) a smírčí řízení: [Flags Scotland](#).

Právně závazný záznam dohody je možné zaevidovat v rejstříku *Books of Council and Session*, jenž vede služba [Registers of Scotland](#).

[Skotská vláda](#) vypracovala pro Skotsko vzor rodičovské dohody. Jedná se o nástroj, který má rodičům pomoci dohodnout se na tom, co je pro jejich děti nejlepší, pokud jejich vztah skončí.

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozluky osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Rozvod/rozluka

i. Návrh na rozvod nebo rozluky lze podat Nejvyššímu civilnímu soudu (*Court of Session*) v Edinburghu, nebo jednomu z místních soudů hrabství (*Sheriff Courts*). Internetové stránky [Skotské soudní služby](#) (Scottish Courts and Tribunals Service) obsahují mapu zobrazující sídla soudů a seznam adres a kontaktních údajů.

ii. Výběr soudu záleží na osobní volbě. Na Nejvyšší civilní soud se žadatel může obrátit v případě, je-li dána příslušnost skotských soudů. Aby se žadatel mohl obrátit na jeden ze soudů hrabství, musí být dána soudní příslušnost v hrabství, v němž se dotčený soud nachází. Soudní příslušnost se určuje na základě místa pobytu nebo bydliště (domicil). Bydliště je možné určit v případě, že dotčená osoba považuje určité místo ve Skotsku za svůj domov a hodlá v něm v dohledné budoucnosti trvale žít.

iii. Ve Skotsku existují dva různé druhy návrhů na rozvod.

iv. Zjednodušený návrh lze podat v případě, je-li důvodem rozvodu skutečnost, že „strany žily odděleně po dobu jednoho roku“, a odpůrce s návrhem souhlasí, nebo pokud „strany žily odděleně po dobu dvou let“ a není možné získat souhlas odpůrce. Tento návrh lze použít pouze tehdy, pokud:

- není současně vedeno žádné jiné soudní řízení, které by mohlo vést k ukončení manželství;

- manželé nemají společné děti mladší 16 let;
- žádná ze stran nepodala žádost o finanční zajištění v důsledku rozvodu a
- žádný z manželů netrpí duševní poruchou.

v. Návrhy na rozvod v zjednodušeném řízení podávají dotčené strany bez pomoci advokáta. Tento druh návrhu je znám jako „rozvod svépomocí“ („*Do it yourself divorce*“). Pokyny a formuláře jsou k dispozici na internetových stránkách [Skotské soudní služby](#).

vi. Návrh na rozvod nebo rozlučku jiného (běžného) druhu je nutno předložit ve formě soudního předvolání (*summons*) u Nejvyššího civilního soudu nebo žalobního podání (*initial writ*) u soudu hrabství. Každý soud používá vlastní soubor pravidel, která stanoví formu tohoto podání – informace lze získat na internetových stránkách [Skotské soudní služby](#) v části „Pravidla a postupy“ („*Rules and Practice*“). Kapitola 49 jednacího řádu Nejvyššího civilního soudu a kapitola 33 pravidel pro běžná řízení (*Ordinary Cause Rules*) soudu hrabství upravují rodinné záležitosti.

Prohlášení manželství za neplatné

vii. Návrh na prohlášení manželství za neplatné je nutno podat soudu.

Formální náležitosti a dokumentace

viii. U každého soudu je nutno uhradit poplatek za zahajovací návrh a případně i v pozdějších fázích řízení. Pokud jste příjemci právní pomoci nebo některých státních příspěvků, můžete být oprávněni požádat o osvobození od poplatků. Formulář žádosti o osvobození od poplatků je zveřejněn v části týkající se rozvodu manželství na internetových stránkách [Skotské soudní služby](#).

ix. Spolu s návrhem na rozvod, rozlučku nebo prohlášení manželství za neplatné musíte předložit oddací list.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Poradenství a podpora ve věcech rozvodu je poskytována pod podmínkou běžného zákonného přezkoumání finanční situace. V rozvodových záležitostech je poskytována rovněž občanská právní pomoc, s výjimkou zjednodušeného rozvodového řízení, a to za podmínky běžného zákonného přezkoumání tří podmínek – finanční způsobilosti, odůvodněnosti a pravděpodobné příčiny rozvodu. Pokud jde o další informace o způsobilosti, obraťte se na Skotskou radu pro právní pomoc (*Scottish Legal Aid Board (SLAB)*). [Skotská rada pro právní pomoc](#).

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

i. Proti rozhodnutí o rozvodu vydanému na základě zjednodušeného návrhu podaného u soudu hrabství se lze odvolat dopisem ve lhůtě 14 dní od vydání příslušného rozhodnutí.

ii. Proti rozhodnutí o rozvodu vydanému na základě zjednodušeného návrhu podaného u Nejvyššího civilního soudu nelze podat opravný prostředek a jeho platnost a účinnost lze zrušit pouze na základě žaloby na změnu soudního rozhodnutí (*action of reduction*) podané u tohoto soudu.

iii. Proti rozhodnutí o rozvodu vydanému na základě jiného (běžného) návrhu nebo na základě návrhu na rozlučku podaného u soudu hrabství lze podat opravný prostředek ve lhůtě 14 dní ode dne vydání příslušného rozhodnutí. Proti rozhodnutím Nejvyššího civilního soudu o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné lze podat opravný prostředek ve lhůtě 21 dní od vydání příslušného rozhodnutí.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Uznávání rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné a rozluce obecně spadá do oblasti působnosti nařízení Brusel IIa, tj. nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003. Základ pro uznávání stanoví

článek 21 tohoto nařízení.

i. Rozhodnutí vydaná v některém členském státě jsou v jiných členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení.

ii. Aniž je dotčen odstavec 3, nevyžaduje se zejména žádné zvláštní řízení v případě aktualizace záznamů o osobním stavu v jednom členském státě na základě rozhodnutí týkajících se rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné, která byla vydána v jiném členském státě a proti kterým podle práva tohoto jiného členského státu není možné podat opravný prostředek.

iii. Kterákoliv dotčená osoba může požádat Nejvyšší civilní soud o rozhodnutí o uznání nebo neuznání dotyčného rozhodnutí.

iv. Je-li otázka uznání rozhodnutí vznesena u soudu členského státu jako předběžná otázka, může o ní tento soud rozhodnout.

Skotsko nyní povolilo sňatky osob stejného pohlaví. Vzhledem k tomu, že není jasné, zda nařízení Brusel IIa upravuje vztah osob stejného pohlaví, bylo přijato ustanovení, podobně jako v nařízení Brusel IIa, o uznání rozhodnutí vydaných v jiných členských státech. Více informací lze nalézt v právním předpisu SSI 2014 č. 362 (*Marriage (Same Sex Couples) (Jurisdiction and Recognition of Judgments) (Scotland) Regulations 2014*).

Nelze-li dotčené rozhodnutí uznat podle nařízení „Brusel IIa“, použije se část II zákona o rodinném právu z roku 1986 (*Family Law Act 1986*), zejména § 46 uvedeného zákona. Uznání rozhodnutí podle tohoto ustanovení je možné z těchto důvodů:

1. Platnost rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo rozluce vydaného v zahraničí v příslušném řízení bude uznána, pokud:

a. jsou rozvod, prohlášení manželství za neplatné nebo rozluka účinné podle práva státu, kde bylo toto rozhodnutí vydáno, a

b. ke dni zahájení řízení kterýkoli z manželů

i. měl obvyklé bydliště ve státě, v němž bylo vydáno rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo rozluce; nebo

ii. měl v tomto státě bydliště; nebo

iii. byl státním příslušníkem tohoto státu.

2. Platnost rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo rozluce vydaného v zahraničí jiným způsobem než v příslušném řízení bude uznána, pokud:

a. jsou rozvod, prohlášení manželství za neplatné nebo rozluka účinné podle práva státu, kde bylo vydáno;

b. k datu, kdy bylo o rozvodu rozhodnuto,

i. měli oba manželé bydliště v tomto státě; nebo

ii. kterýkoli z manželů měl bydliště v tomto státě a druhý z manželů měl bydliště ve státě, podle jehož práva je rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné nebo rozluce uznáváno za platné, a

c. ani jeden z manželů neměl v průběhu jednoho roku bezprostředně předcházejícího uvedenému datu obvyklé bydliště ve Spojeném království.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesenu v jiném

členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Uznávání rozhodnutí o rozvodu, prohlášení manželství za neplatné a rozluce obecně spadá do oblasti působnosti nařízení Brusel IIa, tj. nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003, kterým se zabývá odpověď na otázku č. 14.

Návrh na uznání nebo neuznání dotčeného rozhodnutí se podává Nejvyššímu civilnímu soudu nebo soudu hrabství.

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Rozhodnou-li skotské soudy, že jsou příslušné k projednání dané věci, použijí obecně skotské právo.

Související odkazy

[Skotská soudní služba \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#)

[Skotská rada pro právní pomoc \(Scottish Legal Aid Board\)](#)

[Skotská vláda](#)

Tyto internetové stránky jsou součástí portálu [Vaše Evropa](#).

Velice uvítáme jakoukoli [zpětnou vazbu](#) ohledně užitečnosti poskytnutých informací.

Poslední aktualizace: 09/02/2022

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.